

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4319201672
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Pogranová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4319201672.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Pogranovej a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., v právnej veci žalobcov: 1. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, 2. V. N., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom H. XXX, zomr. XX.XX.XXXX, 3. V. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, žalobcovia 1. a 3. právne zastúpení: JUDr. Hlenou Kontrovou, advokátkou, so sídlom Semerovo 414, proti žalovanému: Poľnohospodárske družstvo Veľké Ludince, so sídlom Veľké Ludince 935 65, IČO: 00 195 332, právne zastúpený Mgr. Peter Nyúl, advokát, so sídlom Levice, Kpt. Jaroša 4, o určení, že medzi stranami nie je nájomný vzťah, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Levice č. k. 16C/16/2019-142 zo dňa 28. novembra 2019, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Odvolací súd v konaní pokračuje s právnymi nástupcami žalobkyne 2.: Z. N. rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX a V. G., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX.

II. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania potvrdzuje.

III. Žalovanému voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriзнаva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým, zhora uvedeným uznesením, Okresný súd Levice ako súd prvej inštancie konanie zastavil (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 3. rade v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (II. výrok). Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 144, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 29.04.2019 sa žalobcovia domáhali určenia, že medzi stranami nie je nájomný vzťah. Žalobcovia v 1. až 3. rade dňa 26.11.2019 vzali žalobu späť v celom rozsahu. Uviedli, že podali žalobu na základe rozhodnutia o prerušení konania vydaného v správnom konaní Okresného úradu Levice pozemkový a lesný odbor Levice číslo OU-LV-PLO-2019 zo dňa 27.03.2019, ktorým ich odkázal na podanie žaloby na súde na posúdenie platnosti či neplatnosti nájomných zmlúv (v žalobe uvedené ako predbežná otázka), čím preukazovali naliehavý právny záujem na podaní žaloby. Rozhodnutie o prerušení konania na základe upozornenia prokurátora o porušení zákona pri vydávaní tohto rozhodnutia, toto nenadobudlo právoplatnosť. Správny orgán vo veci konal ďalej, nanovo však o prerušení konania s odkazom na podanie žaloby na súd, nerozhodol. Uviedli, že žalobcovia doriešia najprv otázku naliehavého právneho záujmu a v prípade potreby, podajú žalobu opakovane. Zároveň žiadali z dôvodu osobitného zreteľa nezaviazat' žalobcov k náhrade trov konania. Žalobcovia z vyššie uvedených dôvodov pre postup správneho orgánu v rozpore so zákonom, konali v dobrej viere. Rovnako žalovaný nepostupoval v súlade so správnym poriadkom, keď ku svojim tvrdeniam nepripol príslušné listinné dôkazy. Odmietol poskytnúť žalobcom nájomné zmluvy. Žalovaný aj správneho orgánu predložil listinné dôkazy až na

základe upozornenia. Súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie na 28.11.2019, pričom späťvzatie žaloby v celom rozsahu bolo doručené žalovanému ešte pred otvorením pojednávania. Žalobcovia v 1. až 3. rade využili svoje dispozičné právo a vzali žalobu späť v celom rozsahu skôr než sa začalo predbežné prejednanie sporu alebo pojednávanie, súhlas žalovaného so späťvzatím žaloby nebol potrebný, preto súd prvej inštancie akceptoval späťvzatie žaloby a konanie zastavil. Vo vzťahu k vyjadreniu žalobcov o tom, aby súd neviazal žalobcov na náhradu trov konania, sa žalovaný dňa 28.11.2019 vyjadril ešte pred otvorením pojednávania. Žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov konania, nakoľko žalobcovia jednoznačne zavinili zastavenie konania, samotná právna zástupkyňa žalobcov v späťvzatí uviedla, že nie je doriešený naliehavý právny záujem, ako v späťvzatí konštatovala, takže žalobu zobrala späť pravdepodobne, že by bola žaloba zamietnutá. Čo sa týka dôvodov hodných osobitného zreteľa, žalobcovia dôvod uzavreli veľmi stručne, a ten vidia v tom, že správny orgán OÚ Levice v konaní o vymeranie náhradného pozemku podľa ich tvrdenia konal v rozpore so zákonom, žalobcovia konali v dobrej viere, v presvedčení, že takéto rozhodnutie správneho orgánu o prerušení konania je správne. Žalobcovia sa môžu domáhať náhrady škody od správneho orgánu, ak výšku škody budú vedieť preukázať, ak bude preukázané, že rozhodnutie je nezákonné, zatiaľ tieto podmienky nie sú splnené, pretože rozhodnutie o prerušení konania OÚ Levice nebolo zrušené, t. j. takéto rozhodnutie je zatiaľ zákonné. Nie je možné sa domáhať nepriznania náhrady trov konania v civilnom konaní z dôvodu pochybenia, prípadného pochybenia iného správneho orgánu v inom konaní. Takýto nárok na náhradu škody je možné uplatniť osobitným zákonom, ale nie je to dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania sa stotožnil s názorom žalovaného a ďalej má za to, že neexistujú v tomto konaní dôvody hodného osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania. Samotní žalobcovia v späťvzatí žaloby uviedli, že najskôr doriešia otázku naliehavého právneho záujmu, teda netvrdia s istotou, že majú naliehavý právny záujem na vyriešení tohto sporu. Ide o dôvod, na základe ktorého vzali žalobcovia žalobu späť v celom rozsahu, pričom súd v tomto dôvode nevidí výnimočnosť takéhoto dôvodu, ide skôr o logický krok žalobcov, pričom si musia byť vedomí, že spôsobia zastavenie konania s následkom povinnosti nahradiť trovy konania. Aj keď v správnom konaní prokurátor v upozornení konštatuje, že rozhodnutie o prerušení konania nemožno považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom, súd prvej inštancie v tom nevidel dôvod na nepriznanie náhrady trov konania v tomto konaní. V predmetnom upozornení je uvedené, že prokurátor konal na základe podnetu, pričom upozornenie je zo dňa 26.06.2019. Žalobcovia vôbec súdu neuviedli, kto daný podnet podal na prokuratúru, kedy ho podal a prečo tento podnet nepodali skôr, ako iniciovali toto súdne konanie. Žalobcovia boli právne zastúpení aj v správnom konaní, teda ich právny zástupca mal vedieť, že môže využiť postup podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, pričom súdne konanie mal iniciovať až potom, ako bude disponovať výsledkom vybavenia podnetu z prokuratúry. Nakoľko výsledkom vybavenia podnetu bolo upozornenie prokurátora, aby správny orgán pokračoval v konaní, bolo zrejmé, že podanie žaloby by nemalo ešte opodstatnenie. Žalobcovia však podali žalobu skôr ako bol podnet na prokuratúre vybavený, teda museli si byť vedomí (vzhľadom na právnické vzdelanie ich zástupcu), že ak podnet prokuratúry bude vybavený upozornením, aby správny orgán pokračoval v konaní, bude to mať za následok logický krok žalobcov - späťvzatie žaloby v celom rozsahu, ale s tým, že svojím konaním zavinia zastavenie tohto súdneho konania. Ak žalobcovia majú zato, že konaním/rozhodnutím správneho orgánu im bola spôsobená škoda, môžu využiť postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V konaní teda nebola preukázaná výnimočnosť spočívajúca v okolnostiach danej veci alebo v okolnostiach u strán sporu. O vrátení kráteného súdneho poplatku súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Proti výroku o nároku na náhradu trov konania podali v zákonom stanovenej lehote žalobcovia odvolanie, domáhajúc sa, aby odvolací súd uznesenie vo výroku II. zmenil a náhradu konania podľa § 257 CSP nepriznal, majúc za to, že v danej veci sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Uviedli, že pri posudzovaní priznania náhrady trov je spravodlivé zohľadniť existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, pri uplatňovaní nároku. Žalobcovia pred začatím konania požiadali žalovaného o vydanie svojich poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré hodlali prenajať inej osobe, prípadne na nej podnikáť. Napriek všemožnej snahe prevziať nehnuteľnosti, pre správanie žalovaného k tomu neprišlo. Požiadali o vydanie nehnuteľností prostredníctvom správneho orgánu - príslušnosť a postup podľa zák. č. 504/03 Z.z. v znení neskorších predpisov, o nájme poľnohospodárskych nehnuteľností. Žalobcovia konali v dobrej viere. Správny orgán nepostupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Zdá sa, ako keby nepostupoval ako orgán nezaujatý. Rovnako žalovaný nepostupoval v súlade so správnym poriadkom, keď ku svojim tvrdeniam nepripol príslušné listinné dôkazy. Odmietol poskytnúť žalobcom nájmnú zmluvu. Žalovaný aj správneho orgánu predložil listinné

dôkazy až na základe upozornenia prokuratúry. Zo správania žalovaného pred podaním žaloby vyplýva, že zneužil svoje postavenie. Napriek tomu, že mal k dispozícii požadované listiny, žalobcom, ako svojim zmluvným partnerom, neposkytol žiadnu súčinnosť. Predmet nájmu označený ako - evidencia nájomcu, ho priam zaväzovala k poskytnutiu údajov, na aké nehnuteľnosti je nájomná zmluva uzavretá. Tieto údaje žalobcovia od začiatku užívania nemali k dispozícii, ani ich žalovaný nikdy neposkytol. Pri uplatnení nároku - na výzvy žalobcov na vydanie nehnuteľností a uzavretie zmluvy o podnájme, nereagoval. Na požiadanie žalobcov, im odmietol poskytnúť nájomnú zmluvu. Túto nepredložil ani správne orgánu. Správny orgán, napriek tomu, že ho žalobcovia žiadali, ani nežiadal od žalovaného listinné dôkazy predložiť. Aj to naznačuje podozrenie a nadobudnutie pochybností o nezaujatosti správneho orgánu. V zmysle ust. § 3 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Majú za to, že žalovaný konal v rozpore s dobrými mravmi, ak všemožne bráni žalobcom vlastníkom nehnuteľnosti nakladať so svojimi pozemkami.

3. Žalovaný sa písomne k odvolaniu žalobcov nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre zistil, že žalobkyňa 2. po podaní odvolania dňa 15.01.2020 zomrela. V dedičskom konaní vedenom po poručiťke V. N., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom H. XXX, zomr. XX.XX.XXXX bolo vydané uznesenie č. k. 8D/11/2020-23, Dnot 36/2020 zo dňa 16.03.2020, ktorým súd prvej inštancie určil všeobecnú, ako aj čistú hodnotu dedičstva poručiťky sumou 80 400 Eur a schválil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva, podľa ktorej pozemky (okrem iných), ktoré boli predmetom tohto konania vo I. X., zapísané Okresným úradom X., katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, katastrálne územie I. X., parcela registra „E“ č. XXXX, orná pôda o výmere XX XXX m², v 1/8-ine a na LV č. XXXX, katastrálne územie I. X., parcela č. X XXX, orná pôda o výmere XX XXX m², spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1-ne nadobudol Z. N. rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, bez povinnosti vyplatiť spoludedičku. Pozemky vo I. X., zapísané Okresným úradom, X., katastrálny odbor, zapísané na LV č. XXXX, katastrálne územie I. X., parcely registra „E“, parcela č. XXXX, orná pôda o výmere X XXX m², č. XXXX orná pôda o výmere XX XXX m² v 1-ne nadobudla V. G., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, bez povinnosti vyplatiť spoludediča.

5. Podľa § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

6. Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

7. Podľa § 65 odsek 1 CSP, právny nástupca podľa § 63 a 64 prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu.

8. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, ktorú súd obligatórne z úradnej povinnosti skúma počas celého konania. Aj je stranou sporu fyzická osoba, strata jej procesnej subjektivity je zároveň stratou spôsobilosti na práva a povinnosti (právnej subjektivity). Ak smrť fyzickej osoby nastane v priebehu sporového konania, do úvahy prichádzajú dve procesné eventuality. Tou prvou je zastavenie konania, druhou naopak pokračovanie v konaní. V prípade, že ide o tzv. majetkový spor súd obligatórne v konaní pokračuje s definovanými subjektmi, predovšetkým s dedičmi fyzickej osoby, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide.

9. Z uznesenia č. k. 8D/11/2020-23, Dnot 36/2020 zo dňa 16.03.2020 bolo počas odvolacieho konania zistené, že dedičmi po žalobkyňu 2. V. N., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, sú pozostalí syn Z. N. a dcéra V. G.. Dedičia dedičstvo neodmietli a dňa 16.03.2020 súd podľa § 203 ods. 1 písm. c) Civilného mimosporového poriadku schválil dohodu o vyporiadaní dedičstva. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd musel vysporiadať so skutočnosťou, že pôvodný žalobca 2. stratil v priebehu odvolacieho konania procesnú subjektivitu a rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami pôvodného žalobcu 2., ktorými sú jeho dedičia.

10. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalobcov dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania je potrebné podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdiť ako vecne správne, keď v odvolacom konaní inak úspešnému žalovanému v zmysle ust. § 396, § 255 a § 262 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli. Keďže odvolanie nebolo podané do zastavujúcej časti, napadnuté uznesenie vo výroku o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť.

11. Nakoľko sa odvolací súd plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzuje len na skonštatovanie správnosti

dôvodov napadnutého rozhodnutia, keď na zdôraznenie jeho správnosti aj s ohľadom na odvolacie dôvody žalobcov poukazuje na to, že:

12. Predmetom konania je žaloba doručená súdu prvej inštancie dňa 27.04.2019, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že medzi žalobcami a žalovaným nie je nájomný vzťah k poľnohospodárskym nehnuteľnostiam vedeným pre kat. úz. I. X. na tom skutkovom základe, že žalobcovia uzavreli nájomné zmluvy na nájom poľnohospodárskych pozemkov s Y. N., ktorý požiadal žalovaného podľa § 12a ods. 1, ods. 16 zákona č. 504/03 v znení neskorších predpisov, o uzatvorenia podnájomných zmlúv, ku ktorým skončil nájom s Poľnohospodárskym družstvom I. X. ku dňu 31.12.2017. Žalovaný na túto žiadosť nereagoval, a preto Y. N., predložil Okresnému úradu X. odbor pozemkový a lesný, žiadosť o vydanie rozhodnutia o vzniku podnájomu. Okresný úrad X. konanie rozhodnutím zo dňa 29.03.2019 prerušil a vyzval žalobcov na podanie žaloby o určenie platnosti alebo neplatnosti nájomných zmlúv. Žalobcovia tvrdili, že majú naliehavý právny záujem na určení, že medzi stranami nie je nájomný vzťah, pretože bez tohto určenia nemôžu realizovať svoje vlastnícke právo podľa § 123 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia doručili súdu prvej inštancie dňa 26.11.2019 späťvzatie žaloby v celom rozsahu, z dôvodu, že rozhodnutie o prerušení konania na základe upozornenia prokurátora o porušení zákona pri vydaní tohto rozhodnutia, nenadobudlo právoplatnosť, a preto žalobcovia musia najskôr doriešiť otázku naliehavého právneho záujmu a v prípade potreby podajú žalobu opakovane. Zároveň žiadali, aby neboli zaviazaní k náhrade trov konania, pretože žalobcovia konali v dobrej viere (pre postup správneho orgánu v rozpore so zákonom). Taktiež poukázali na skutočnosť, že žalovaný nepostupoval v súlade so správnym poriadkom, keď k svojim tvrdeniam neprilop príslušné listinné dôkazy a odmietol žalobcom poskytnúť nájomné zmluvy. O návrhu na späťvzatie žaloby rozhodol súd prvej inštancie napadnutým uznesením.

13. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

14. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

16. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. súd prizná strane náhrady trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

17. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravidla v spore uspela, má zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napríklad takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP (do 30. 06. 2016 to bolo § 150 OSP) (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

18. V tomto smere odvolací súd uvádza, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP). Použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, a preto aplikácia tohto ustanovenia

musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoja strán v priebehu konania a pod. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán sporu, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu. Účelom § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14).

19. V zmysle judikatúry § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2 M Cdo 17/2009). Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnej strane pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne (tak ako tomu bolo aj v tomto prípade), musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvoľe. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257 CSP, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.

20. Nepriznanie nároku na náhradu trov konania môže viesť k odmietnutiu spravodlivosti a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (viď III ÚS 144/2010).

21. Vnútoraná pohnútkou žalobcu vedúca k späťvzatiu žaloby nezbavuje procesnej zodpovednosti žalobcu na zastavení konania. Pokiaľ dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7M Cdo 4/2010).

22. Odvolací súd po prejednaní odvolania žalobcov zhodne so súdom prvej inštancie ustálil, že pri posudzovaní dôvodu späťvzatia žaloby výlučne z procesného hľadiska a s ohľadom na obsah spisu,

bol daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 256 ods. 1 CSP, a teda náhradu trov konania stranou, ktorá zavinila zastavenie konania, protistrane. Súd prvej inštancie sa správne obmedzil na skúmanie procesného zavinenia na zastavení predmetného konania, a to v tom smere, že skúmal, z akého dôvodu žalobcovia vzali podanú žalobu späť. V predmetnom spore žalobcovia späťvzatie žaloby odôvodnili tým, že žalobu podali na základe rozhodnutia Okresného úradu Levice pozemkový a lesný odbor Levice č. OU-LV-PLO zo dňa 29.03.2019 o prerušení správneho konania, ktorým správny orgán odkázal žalobcov na podanie žaloby na súde na posúdenie platnosti, resp. neplatnosti nájomných zmlúv. Uvedené rozhodnutie však v dôsledku upozornenia prokurátora na porušenie zákona nenadobudlo právoplatnosť a správny orgán vo veci konal nanovo, avšak konanie opätovne neprerušil. Z dôvodu prebiehajúceho správneho konania žalobcovia potom netrvali na podanej žalobe, nakoľko ich ďalší postup bude závisieť od výsledku správneho konania. Dôvodom späťvzatia žaloby tak bolo, že došlo k upozorneniu prokurátora na porušenie zákona a v tomto dôsledku i k ďalšiemu konaniu správneho orgánu, ktoré žalobcovia v čase podania žaloby nepredpokladali, pričom žalovanému v danej situácii nemožno klásť za vinu, že žalobcovia nepokračovali v konaní. Odvolací súd sa stotožnil aj s právnym záverom súdu prvej inštancie, že v danej veci nie je dôvod na aplikáciu § 257 CSP, na ktoré poukazovali žalobcovia v späťvzati žaloby, a teda ani odvolací súd nevzhladol dôvody osobitného zreteľa pre ktoré by žalovanému, ktorému v tomto konaní v dôsledku bránenia svojich práv trovy vznikli, nárok na ich náhradu nepriznal. Argument žalobcov, že konali v dobrej viere, keď podali žalobu na súd, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, pretože ako už súd prvej inštancie uviedol, nie je zrejmé kto a kedy podal podnet na prokuratúru, avšak z datovania podnetu sa javí, že podnet na prokuratúru bol podaný po podaní žaloby, hoci žalobcovia zastúpení advokátom tak v správnom ako aj v súdnom konaní, si mohli byť vzhľadom na odborné vedomosti ich právneho zástupcu, vedomí, možnosti postupu podľa zákona č. 153/2001 Z. z., a predísť tak súdnemu konaniu. Odvolací súd nepovažuje za dôvody hodné osobitného zreteľa, ani porušenie zákona správnym orgánom pri vydaní rozhodnutia o prerušení správneho konania, ktoré konštatoval prokurátor, keď sa javí, že žalobcovia podali na súd žalobu predčasne. Pasívny prístup žalovaného pri uplatnení výzvy žalobcov na vydanie nehnuteľností a v správnom konaní, tiež nemá vplyv na posúdenie nároku na náhradu trov tohto konania a nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa. Odvolací súd nemal preukázané, ani iné, žalobcami neuvádzané dôvody, pre ktoré by pripadalo do úvahy nepriznať žalovanému nárok na náhradu trov konania (majetkové a sociálne pomery).

23. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý výrok o nároku na náhradu trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

24. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že inak úspešnému žalovanému nepriznáva voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože mu žiadne nevznikli a ani si žiadne neuplatnil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).